

DOTAZNÍK PRE DEZIGNOVANÉHO KOMISÁRA**Dan JØRGENSEN****Energetika a bývanie****1. Všeobecná spôsobilosť, európska angažovanosť a osobná nezávislosť**

Ktoré aspekty svojich osobných kvalifikácií a skúseností považujete za zvlášť dôležité vo funkcii komisára a pri presadzovaní všeobecného európskeho záujmu, najmä v oblasti, za ktorú by ste mali niesť zodpovednosť? Ako prispejete k plneniu politických usmernení Komisie? Ako budete uplatňovať hľadisko rodovej rovnosti a začleňovať rodové hľadisko do všetkých oblastí politiky vo svojom portfóliu? Ako budete uplatňovať hľadisko mládeže?

Aké záruky nezávislosti môžete poskytnúť Európskemu parlamentu a ako by ste zabezpečili, aby žiadna Vaša činnosť v minulosti, súčasnosti ani budúcnosti nemohla sponchybníť plnenie Vašich úloh v rámci Komisie?

Európska únia bola ústrednou súčasťou celého môjho pracovného života. Ako 29-ročný som bol zvolený do Európskeho parlamentu a túto pozíciu som mal česť zastávať takmer 10 rokov.

Ako poslanec som nadobudol voči Európskemu parlamentu hlboký rešpekt, keďže je kľúčový pri formovaní budúcnosti Európy a má pre občanov hmatateľné prínosy. Mal som možnosť nahliadnúť do komplexnosti tvorby politik EÚ, čo ešte prehĺbilo moje presvedčenie, že spolupráca je na dosiahnutie zmysluplných výsledkov nevyhnutná.

V roku 2013 som sa do vrátil do Dánska ako minister pre potraviny, poľnohospodárstvo a rybárstvo. Na tomto poste som zotrval do roku 2015; následne som bol zvolený do dánskeho parlamentu. Od roku 2019 až donedávna som najprv ako minister pre klímu, energetiku a verejné služby a následne ako minister pre rozvojovú spoluprácu a globálnu klimatickú politiku zastupoval Dánsko v rôznych zloženiach Rady Európskej únie, a zároveň som bol zodpovedný za vykonávanie legislatívy EÚ. Vďaka týmto funkciám som takisto dobre pochopil, ako rozhodnutia prijaté na úrovni EÚ ovplyvňujú členské štáty v procese vykonávania právnych predpisov. Môj mandát ministra energetiky počas energetickej krízy v dôsledku invázie Ruska na Ukrajinu bol navyše náročným obdobím, ktoré preverilo tak vnútroštátnu, ako aj úijnú spoluprácu na poli energetickej bezpečnosti a potvrdilo význam energetickej transformácie pre odolnosť energetického systému EÚ.

Som presvedčený, že v prípade môjho vymenovania by bola moja znalosť fungovania Európskeho parlamentu i Rady v úlohe komisára prínosom. Zároveň si však plne uvedomujem, že tento post si bude vyžadovať ešte mnoho učenia.

V posledných rokoch som sa aktívne zapájal aj do medzinárodných rokovaní v kontexte Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (UNFCCC) a organizácií ako Medzinárodná agentúra pre energiu (IEA), Svetová banka či Africká rozvojová banka. Získal som tak dobrý prehľad o medzinárodnej diplomacii a rokovaní, ktorý, dúfam, prispeje k práci Európskej komisie v reprezentovaní EÚ na svetovej scéne.

Energetika, klíma a environmentálne otázky sú už dlho jadrom mojej motivácie. Zelená transformácia je nielen nevyhnutná pre životné prostredie – ide zároveň o sociálnu a hospodársku príležitosť. Môže stimulovať konkurencieschopnosť, vytvárať pracovné miesta a sprístupniť väčšiemu počtu Európanov čistú a cenovo dostupnú energiu, udržateľnejšie a lacnejšie bývanie – tak, aby sa na nikoho nezabudlo. V Dánsku som na tomto celi pracoval, najmä v rámci dánskeho zákona o klíme a rokovaní o niekoľkých politických dohodách o energetike. Energetika aj bývanie sú komplexné a mnohostranné politické oblasti, ktoré si vyžadujú dôkladné pochopenie technického aj politického rozmeru. Iste sa mám ešte mnoho čo učiť. Napriek tomu si však myslím,

že vďaka svojim skúsenostiam by som mal vedieť zmysluplne prispieť, pričom chcem zostať otvorený odbornosti a usmerneniam svojich kolegov, ako aj poslancov Európskeho parlamentu.

Ako sa zdôrazňuje v politických usmerneniach Komisie, energetika je kľúčovým pilierom riešenia hlavných výziev, ktorým EÚ čelí: náklady na život a energetická chudoba; konkurencieschopnosť európskych podnikov a zelené pracovné miesta pre európskych pracovníkov; znižovanie emisií skleníkových plynov a dekarbonizácia nášho hospodárstva; zabezpečenie dodávok cenovo dostupnej a čistej energie pri súčasnom zabezpečení technologickej neutrality; ako aj posilnenie geopolitickej roly EÚ v energetickej diplomacii, počnúc Ukrajinou a európskym susedstvom.

Ak budem vo funkcii komisára potvrdený, považujem za svoju povinnosť riešiť tieto výzvy v úzkej spolupráci s kolegami komisármi, aby sme prispeli k budovaniu udržateľnejšej, prosperujúcejšej a konkurencieschopnejšej Európy, posilnili našu suverenitu i spoločnosti, a zároveň zachovali a upevnili náš sociálny model.

Všetky tieto výzvy vzájomne súvisia, takže musia súvisieť aj politiky a opatrenia, ktoré prijmeme na ich riešenie, napríklad:

- podpora investícií do čistej energie, počnúc vykonávaním právneho rámca do roku 2030, posilnenie priemyselnej konkurencieschopnosti a zníženie životných a výrobných nákladov európskych domácností a podnikov. Prostriedkami na dosiahnutie tohto cieľa bude napríklad Dohoda o čistom priemysle, akčný plán pre dostupné ceny energie, stratégia pre čisté investície, ale aj posilnenie energetickej únie spoľahlivým mechanizmom riadenia v spolupráci s členskými štátmi EÚ,
- zaistenie sociálnej, spravodlivej a konkurencieschopnej energetickej transformácie, pričom budeme spolupracovať s európskym energetickým priemyslom a odborovými zväzmi na tom, aby bola transformácia sociálne inkluzívna a ekonomicky schodná,
- zníženie emisií skleníkových plynov a pokračovanie v dekarbonizácii nášho energetického systému pri súčasnom plnení Európskej zelenej dohody v záujme klimatickej neutrality do roku 2050,
- prispievanie k znižovaniu cien modernizáciou sieťovej infraštruktúry a budovaním bezpečného, odolného a prepojeného energetického systému. K tomu prispeje akčný plán elektrifikácie, ako aj plán na ukončenie dovozu energie z Ruska,
- posilnenie európskej diplomacie v oblasti energetiky – tak v našom susedstve, prostredníctvom spolupráce s Ukrajinou a energetického rozmeru rozširovania, ako aj na svetovej scéne.

Po preskúmaní všetkých synergií v portfóliu „energetiky“ a „bývania“ predložíme európsky plán pre cenovo dostupné bývanie na podporu miliónov mladých ľudí a rodín, ktorí majú problém nájsť si cenovo dostupné bývanie. Budeme pritom počítať s podporou Európskeho parlamentu a všetkých príslušných zainteresovaných strán. Veľký dôraz budem klásť na energetickú hospodárnosť budov a prispejem aj k prvej stratégii EÚ v oblasti boja proti chudobe, a to konkrétnymi opatreniami, ktoré prinesú hmatateľné výsledky ako zníženie nákladov na energiu a zmiernenie energetickej chudoby v celej Európe. Okrem posilnenia sociálnej súdržnosti to zároveň prispeje k nášmu hospodárskemu rastu a konkurencieschopnosti, v záujme udržateľnejšej a prosperujúcejšej Európy.

Politiky EÚ sú pre európskych občanov skutočne prospešné len vtedy, ak odrážajú rozmanitosť celého svetadielu a ak sa zavádzajú inkluzívne. Dôležitým prvkom je tu rodová rovnosť, rovnako ako rasa, sexuálna orientácia, sociálno-ekonomické zázemie, zdravotné postihnutia, vek či presvedčenie. Budem podporovať vykonávanie stratégie pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025 vo všetkých oblastiach v mojej právomoci, pričom náležite zohľadním príslušné uznesenia Európskeho parlamentu. Keďže si uvedomujem rodový aspekt tohto portfólia, budem sa usilovať o to, aby sa táto naliehavá požiadavka plne zohľadnila vo všetkých mojich iniciatívach. Okrem toho zaistím aj rodovú vyváženosť vlastného tímu.

Dnešné politiky – najmä pokiaľ ide o bývanie a budovy, ale aj obnoviteľné zdroje energie, nízkouhlíkové technológie a mnohé ďalšie – ovplyvnia životy súčasnej mladej generácie i tých budúcich. Ako bývalý mladý poslanec Európskeho parlamentu zabezpečím, aby sa moja činnosť vždy opierala o účasť mládeže. Každoročne budem viesť politické dialógy s mládežou, počnúc už počas prvých 100 dní mandátu, aby mládež dostala skutočnú príležitosť diskutovať so mnou o kľúčových témach a iniciatívach v mojom portfóliu. Budem ďalej podporovať [program mladých ambasádorov energetiky](#) s cieľom vytvoriť komunitu mladých ľudí, ktorí sú hnacou silou prechodu na čistú energiu.

Budem konať v plnom súlade s literou a duchom zmlúv a s kódexom správania komisárov. Nebudem prijímať pokyny od žiadnej vlády ani iného subjektu a vždy budem konať v európskom záujme. Budem diskutovať so zainteresovanými občanmi a stranami. Vždy budem v práci vychádzať z faktov, orientovať sa podľa vedeckých

výsledkov a riadiť sa faktmi. Zaväzujem sa dodržiavať tie najprísnejšie etické normy a plne rešpektovať literu a ducha zmlúv EÚ, ako aj povinnosť konať v európskom záujme. Ak by nastala akákoľvek situácia, ktorá by mohla viesť ku konfliktu záujmov, alebo ak by mohla byť spochybnená moja nestrannosť, okamžite o tom informujem predsedníčku Komisie. Moje vyhlásenie o záujmoch je verejné a úplné a zaväzujem sa zabezpečiť jeho aktualizáciu, ak sa zmení moja osobná situácia.

2. Riadenie portfólia a spolupráca s Európskym parlamentom

Môžete sa zaviazat', že budete Parlament riadne informovať o svojej činnosti, ako aj o činnosti svojich útvarov? V čom podľa Vás spočíva Vaša zodpovednosť voči Parlamentu?

Aké konkrétne záväzky ste pripravený prijať, pokiaľ ide o Vašu spoluprácu s Parlamentom a prítomnosť v Parlamente, či už vo výboroch, alebo v pléne, ako aj o transparentnosť, spoluprácu a účinné opatrenia v nadväznosti na pozície Parlamentu a jeho žiadosti o legislatívne iniciatívy? Ste v súvislosti s plánovanými iniciatívami alebo prebiehajúcimi postupmi pripravený včas poskytovať Parlamentu informácie a dokumenty rovnako ako Rade?

Vzhľadom na moje predchádzajúce skúsenosti vo funkcii poslanca Európskeho parlamentu a národného ministra si plne uvedomujem rozhodujúcu úlohu, ktorú Parlament zohráva ako spoluzákonodarca, a to aj v oblasti energetiky a bývania. Ak ma Európsky parlament potvrdí, v plnej miere sa zaväzujem čo najužšie spolupracovať s vašou inštitúciou vo všetkých otázkach, ktoré budú patriť do môjho portfólia.

Konkrétne zabezpečím najvyššiu úroveň otvorenej a transparentnej spolupráce s Európskym parlamentom, v dobrej viere a v plnom súlade s Medziinštitucionálnou dohodou o lepšej tvorbe práva a rámcovou dohodou medzi Európskym parlamentom a Komisiou. Zo svojich skúseností poslanca Európskeho parlamentu zároveň viem, že táto úzka spolupráca je kľúčová na dosiahnutie konsenzu pri budúcich iniciatívach, ako aj pre efektívnu a úzku spoluprácu s našimi európskymi občanmi a pre nich.

Európsky parlament je jedinou priamo volenou inštitúciou zastupujúcou európskych občanov, ktorým chcem slúžiť. Je teda len prirodzené, že vami budem a chcem byť braný na zodpovednosť.

Pravidelne budem prítomný v pléne aj v príslušných výboroch a môžete so mnou počítať ako s partnerom na vecný a konštruktívny dialóg. V otázkach energetickej politiky je kľúčový výbor ITRE, no úzko by som spolupracoval aj s poslancami Európskeho parlamentu v ostatných výboroch. Pri budovaní plnohodnotnej európskej politiky bývania bude hlavným partnerom výbor EMPL, ktorý sa už touto dôležitou témou zaoberal, najmä spolu s výbormi IMCO a REGI. Aj ďalšie výbory však môžu byť a budú relevantné pre prácu na rôznych otázkach.

Prevezmem politickú zodpovednosť za činnosti v mojej oblasti pôsobnosti a v snahe prehlbovať vzájomnú dôveru, transparentnosť a výmenu informácií budem Parlament pravidelne informovať o nadchádzajúcich opatreniach. V záujme EÚ a našich občanov sa môžete spoľahnúť, že budem pozorne počúvať vaše názory a slúžiť ako nestranný sprostredkovateľ, budovať mosty a hľadať vyvážené kompromisy v každom kroku legislatívneho postupu.

V súlade s rámcovou dohodou som tiež odhodlaný urobiť všetko, čo je v mojich silách, aby Komisia doručila reakcie na uznesenia Európskeho parlamentu do troch mesiacov. Som pripravený prispieť k príslušným krokom v nadväznosti na iniciatívy Parlamentu podľa článku 225 ZFEÚ. Žiadosti o stretnutie, listy a otázky poslancov Parlamentu budem prijímať v maximálnej možnej miere a čo najrýchlejšie. Zároveň som odhodlaný prispieť k viacročnému plánovaniu na začiatku tohto nového funkčného obdobia a k „spoločnému vyhláseniu o prioritách EÚ“. Takisto som v zmysle rámcovej dohody naďalej pripravený vymieňať si informácie a názory na pracovný program Komisie.

Uvedené sa týka inštitucionálneho rámca pre spoluprácu s týmto Parlamentom. Ak by ma tento Parlament podporil ako komisára, uistujem vás však, že mi na osobnom a odhodlanom duchu takejto spolupráce bude pri našich interakciách záležať rovnako, a možno ešte viac, ako na znení tohto rámca.

Otázky Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci

3. Mnohí ľudia trpia nedostatkom cenovo dostupného bývania. Ako zabezpečíte, aby doteraz vôbec prvý európsky plán cenovo dostupného bývania, ktorý oznámila zvolená predsedníčka Komisie Ursula von der Leyen, poskytol dostatok cenovo dostupného bývania na uspokojenie potrieb bývania skupín s nízkymi a strednými príjmami? Aké

konkrétne opatrenia plánujete, najmä s cieľom zabezpečiť, aby tento plán umožnil potrebné verejné a súkromné investície na zabezpečenie cenovo dostupného a prístupného bývania a príležitostí pre všetkých? Ako zaručíte zásadu „bývanie ako prvé“, keďže sa ukázala byť účinná z hospodárskeho aj sociálneho hľadiska na odstránenie bezdomovectva? Aký je Váš prístup k súkromnému majetku v súvislosti s opatreniami Únie v oblasti bývania? Ako v tejto súvislosti zabezpečíte úzku spoluprácu s dezignovanou výkonnou podpredsedníčkou Minzatuovou?

Riešenie krízy v oblasti bývania si vyžaduje riešenia na miestnej úrovni, na úrovni členských štátov aj EÚ. Ak budem potvrdený vo funkcii prvého komisára s osobitným portfóliom bývania, budem úzko spolupracovať s Európskym parlamentom, členskými štátmi, miestnymi orgánmi a všetkými príslušnými zainteresovanými stranami, aby sme uľahčili život ľuďom, najmä mladým ľuďom a rodinám, ktoré majú problém nájsť si cenovo dostupné bývanie v celej Európe.

V súlade s mojím poverovacím listom Komisia predloží vôbec prvý európsky plán pre cenovo dostupné bývanie. Ten poskytne technickú pomoc mestám a členským štátom, podporí investície a bude zameraný na potrebné zručnosti v sektore bývania. Zároveň bude zahŕňať aj stratégiu bytovej výstavby – predovšetkým s cieľom posilniť ponuku bývania (ďalšie podrobnosti v odpovedi na otázku 11). Pri príprave plánu budeme vychádzať z nazbieraných skúseností, napríklad s európskou iniciatívou za cenovo dostupné bývanie, v rámci ktorej sa pilotne realizuje inkluzívna obnova 100 „vzorových štvrtí“ po celej Európe. Jedným z jej kľúčových posolstiev je pre mňa význam inkluzívneho prístupu so zapojením Európskeho parlamentu a všetkých ostatných relevantných zainteresovaných strán zo súkromného i verejného sektora, zo strany ponuky i dopytu. Plán preto navrhmem v úzkej spolupráci so všetkými kľúčovými zainteresovanými stranami v sektore bývania.

Prioritou pre mňa bude nadviazanie lepšej spolupráce so zainteresovanými stranami v ekosystéme bývania. Túto prácu podporí osobitná pracovná skupina, do ktorej budú zapojené príslušné útvary Komisie. Tým sa zabezpečí zosúladený prístup naprieč všetkými politikami a zdrojmi financovania, z ktorých možno plán podporiť, pričom bude možné nadviazať na doterajšiu prácu a analýzy. Takisto musíme plne sfunkčoniť nové nástroje, ktoré sa zaviedli v nedávnej legislatíve o budovách. V tomto smere bude nevyhnutný intenzívny dialóg s vnútroštátnymi orgánmi. Zároveň podporíme prácu komisárky pre startupy, výskum a inovácie tým, že v tomto kontexte rozšírieme komunitu Nového európskeho Bauhausu.

Na zlepšenie cenovej dostupnosti bývania treba mobilizovať dodatočné verejné aj súkromné zdroje. Na úrovni EÚ už existujú nástroje na pritiažnutie investícií do cenovo dostupného a sociálneho bývania, ako je Program InvestEU. Na základe týchto skúseností v spolupráci s Európskou investičnou bankou, medzinárodnými finančnými inštitúciami, národnými podpornými bankami a inými relevantnými zainteresovanými stranami vytvoríme celoeurópsku investičnú platformu pre cenovo dostupné a udržateľné bývanie. Okrem toho v súlade s poverovacím listom podporím výkonného podpredsedu pre súdržnosť a reformy pri príprave návrhu, ktorý členským štátom umožní dodávať likviditu na trh s bývaním a zdvojnásobiť plánované investície v rámci politiky súdržnosti do cenovo dostupného bývania (ďalšie podrobnosti v odpovedi na otázku 12). Zároveň podporím výkonnú podpredsedníčku pre čistú, spravodlivú a konkurencieschopnú transformáciu pri revízii pravidiel štátnej pomoci s cieľom umožniť opatrenia na podporu bývania, najmä v oblasti energetickej hospodárnosti a sociálneho bývania (ďalšie podrobnosti v odpovediach na otázky 5 a 9). Kľúčové tu bude aj rýchle a účinné zriadenie Sociálno-klimatického fondu.

V EÚ žije približne milión ľudí bez domova a ich počet v posledných rokoch v mnohých členských štátoch narastá. Komisia už podporuje všetky relevantné zainteresované strany pod záštitou európskej platformy na boj proti bezdomovectvu. Stratégie podľa zásady „bývanie ako prvé“, ktoré sa prioritne zameriavajú na poskytnutie trvalého bývania ľuďom bez domova spolu so sociálnou podporou, sa ukázali ako veľmi účinný a nákladovo efektívny prístup k riešeniu vylúčenia z bývania. Tento prístup sa postupne začleňuje do vnútroštátnych stratégií boja proti bezdomovectvu. Stratégie zamerané na bývanie ako prvé sa podporujú aj z prostriedkov EÚ – napríklad prostredníctvom Európskeho sociálneho fondu plus. Na základe týchto skúseností vypracujeme prvý európsky plán pre cenovo dostupné bývanie, ktorý bude plniť potreby všetkých občanov vrátane tých najzraniteľnejších.

Zodpovednosť za ochranu súkromného majetku a boj proti nezákonnému obývaniu spočíva predovšetkým na vnútroštátnej úrovni. V tejto oblasti je na členských štátoch vrátane ich súdnych orgánov, aby zabezpečili účinné dodržiavanie a ochranu základných práv. Všeobecnejšie sa bude európsky plán pre cenovo dostupné bývanie zameriavať na stimuláciu vyšších súkromných investícií do ponuky cenovo dostupného bývania, čoho predpokladom okrem iného je rešpektovanie práv súkromného vlastníctva.

Komisia pod vedením výkonnej podpredsedníčky pre ľudí, zručnosti a pripravenosť zavedie prvú stratégiu EÚ v oblasti boja proti chudobe, ktorá má za cieľ pomôcť ľuďom získať prístup k potrebným základným službám

a ochrane a riešiť hlavné príčiny chudoby. Budem s výkonnou podpredsedníčkou veľmi úzko spolupracovať v záujme čo najväčších synergií medzi európskym plánom pre cenovo dostupné bývanie a stratégiou EÚ v oblasti boja proti chudobe. To isté platí pre úniu zručností vrátane novej európskej stratégie pre odborné vzdelávanie a prípravu (OVP), ktorá môže byť obzvlášť dôležitá pre posilnenie zručností v stavebníctve.

4. V poverovacom liste sa uvádza, že Vaša práca pomôže riešiť energetickú chudobu a zabezpečiť sociálnu, spravodlivú a konkurencieschopnú transformáciu. Aké politiky plánujete zaviesť na ochranu tých, ktorí sú najviac postihnutí energetickou chudobou, na zabezpečenie cenovo dostupnej obnovy a prístupu k zelenému bývaniu? Ako bude akčný plán pre prijateľné ceny energie riešiť energetickú chudobu? Aké konkrétne stimuly plánujete na podporu dlhodobého rozvoja ekologického sociálneho a verejného bývania, zelených budov a znižovania nákladov na energiu pre vlastníkov aj nájomníkov?

Na nikoho sa nesmie zabudnúť: to je hlavná zásada sociálnej, spravodlivej a konkurencieschopnej energetickej transformácie. Energetická chudoba od vypuknutia energetickej krízy vzrástla a v roku 2023 nebolo 47 miliónov občanov EÚ (10,6 % obyvateľstva EÚ) schopných primerane vykurovať svoje domovy. Riešenie energetickej chudoby je zásadnou súčasťou spravodlivej transformácie a bude mať v našej budúcej politike bývania dôležité miesto. Kľúčová je ochrana energeticky chudobných, zraniteľných skupín a regiónov, a najmä uhoľných regiónov v procese transformácie. Musíme zaistiť, aby mali z prechodu na čistú energiu prospech všetci občania.

Rozhodujúcu rolu pri zmiernovaní energetickej chudoby môže zohrať aj energetická efektívnosť a energeticky účinné spotrebiče, ktoré znižujú dopyt po energii aj účty za energiu pre spotrebiteľov a zvyšujú cenovú dostupnosť energie pre ľudí a podniky. Z tohtoročnej európskej panelovej diskusie občanov o energetickej efektívnosti vzišli užitočné odporúčania, ako napríklad posilnenie postavenia spotrebiteľov v tejto oblasti – najmä prostredníctvom štítkov na výrobkoch s informáciami o ich spotrebe alebo podporou obnovy obytných budov s cieľom zvýšiť ich energetickú hospodárnosť. Posúdím, ako dané odporúčania v tomto funkčnom období čo najlepšie využijem.

V existujúcich právnych predpisoch EÚ, odporúčaní Komisie k energetickej chudobe z roku 2023, ako aj v Sociálno-klimatickom fonde sa uznáva naliehavá potreba bojovať proti energetickej chudobe a chrániť tých, ktorí sú ňou najviac postihnutí. V prepracovanom znení smernice o energetickej efektívnosti sa zdôrazňuje, že je potrebné, aby členské štáty vo svojich opatreniach a investíciách v oblasti energetickej efektívnosti zohľadnili energetickú chudobu ako prioritu. Okrem toho priniesla júlová reforma koncepcie trhu s elektrinou povinnosť chrániť energeticky chudobných pred odpojením od elektriny. Iniciatíva pre transformujúce sa uhoľné regióny a Fond na spravodlivú transformáciu už podporujú uhoľné komunity a regióny, ako aj komunity s vysokými emisiami uhlíka, pričom sa zameriavajú najmä na vytváranie nových pracovných miest tam, kde iné zanikajú.

Balík energetických opatrení pre občanov sa bude zaoberať energetickou chudobou a pomôže zabezpečiť dostupnosť energie pre všetkých. Štát bude na posilnenom partnerstve s členskými štátmi s cieľom zlepšiť prístup k investíciám do energetickej hospodárnosti budov, mikropodnikov a MSP, ako aj prístup k energii z obnoviteľných zdrojov. Balík energetických opatrení pre občanov podporí aj stratégiu EÚ v oblasti boja proti chudobe a prispieje k európskemu plánu pre cenovo dostupné bývanie. Okrem problému cenovej dostupnosti zraniteľné domácnosti často nemajú prístup k informáciám a financiám na zvýšenie energetickej účinnosti. Prostredníctvom Poradenského centra pre oblasť energetickej chudoby, ktoré navrhol a financuje Európsky parlament, budeme naďalej zabezpečovať potrebnú technickú podporu pre miestne samosprávy a komunity, aby mohli rozvíjať a zavádzať účinné opatrenia.

Akčný plán pre dostupné ceny energie (pozri odpoveď na otázku 8) podporí nové spôsoby spotreby energie založené na miestnych energetických komunitách a spoločnom využívaní energie. Potrebujeme konkrétne opatrenia a výsledky v praxi a budem spolupracovať so všetkými zainteresovanými stranami v záujme sprístupnenia inovačných energetických produktov a služieb jednotlivcom aj firemným odberateľom.

V prípade môjho potvrdenia budem úzko spolupracovať s kolegami komisármi s cieľom zabezpečiť, aby Sociálno-klimatický fond a fondy politiky súdržnosti poskytli potrebnú finančnú podporu na ochranu najzraniteľnejších odberateľov.

Pre podporu rozvoja zeleného bývania a budov je nevyhnutné solídne plánovanie. Národné plány obnovy budov, s ktorými počíta prepracované znenie smernice o energetickej hospodárnosti budov, poskytnú jasné smerovanie trhovým aktérom vrátane stavebného priemyslu a finančných inštitúcií. Plánovaním tiež možno zmierniť riziko nárazových politík, ktoré, žiaľ, v minulosti sektoru stavebníctva uškodili.

Ako sa stanovuje v smernici o energetickej hospodárnosti budov a smernici o energetickej efektívnosti, vnútroštátne finančné stimuly sa budú musieť prioritne zamerať na zraniteľné domácnosti vrátane ľudí postihnutých energetickou chudobou a ľudí žijúcich v sociálnych bytoch. Občania EÚ postihnutí energetickou chudobou často žijú v tých najnehospodárnejších a najhoršie zateplených budovách. Tie treba renovovať prioritne. Obnova obytných budov by mala zahŕňať aj reprezentatívny podiel prenajatých budov – v záujme nižších energetických nákladov a lepšieho bývania pre nájomníkov. V záujme rozvoja sektora obnoviteľných zdrojov energie sa zameriam na odstraňovanie prekážok, ktoré bránia decentralizovanej a miestnej výrobe z týchto zdrojov. Budú to kľúčové aspekty európskeho plánu pre cenovo dostupné bývanie.

V neposlednom rade budem spolupracovať so všetkými zainteresovanými stranami v boji proti energetickej chudobe a na dlhodobom rozvoji zeleného, sociálneho a nájomného bývania.

5. Vo Vašom poverovacom liste je požiadavka, aby ste podporili výkonnú podpredsedníčku pre čistú, spravodlivú a konkurencieschopnú transformáciu pri práci na reforme pravidiel štátnej pomoci s cieľom umožniť opatrenia na podporu bývania, najmä sociálneho bývania. Aké zmeny pravidiel EÚ v oblasti štátnej pomoci a vymedzenia sociálneho bývania v právnych predpisoch o službách všeobecného hospodárskeho záujmu plánujete s cieľom zabezpečiť, aby bolo bývanie vylúčené z trhových pravidiel a aby sa zabezpečil dostatočný počet sociálnych bytov? Budete sa ako komisár usilovať dosiahnuť výslovné výnimky z fiškálnych pravidiel pre štátne investície do bývania?

Ak budem vo funkcii komisára potvrdený, v súlade so svojim poverovacím listom podporím výkonnú podpredsedníčku pre čistú, spravodlivú a konkurencieschopnú transformáciu v jej úlohe predložiť revidované pravidlá štátnej pomoci s cieľom favorizovať opatrenia na podporu bývania – najmä dostupného energeticky hospodárneho a sociálneho bývania.

Podľa existujúcich pravidiel štátnej pomoci môžu členské štáty podporiť prístup k bývaniu rôznymi spôsobmi. Niektoré opatrenia nemusia podľa práva EÚ predstavovať štátnu pomoc. Patria sem aj také, z ktorých majú priamy prospech domácnosti a občania EÚ. Iné zas spadajú do režimu služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, respektíve ich možno považovať za priamo zlučiteľné so Zmluvou o fungovaní EÚ. Súčasné pravidlá pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu povoľujú členským štátom opatrenia v oblasti sociálneho bývania, najmä v prípade znevýhodnených občanov alebo sociálne slabších skupín. Existujúce pravidlá štátnej pomoci navyše umožňujú členským štátom podporovať rozvoj energeticky hospodárneho bývania.

Politická nutnosť ďalších krokov v prospech cenovo dostupného a energeticky hospodárneho bývania je naliehavá a jasná. Z doterajšej interakcie medzi Komisiou a členskými štátmi však vyplynulo, že revízia pravidiel štátnej pomoci v záujme cenovo dostupného bývania je komplexnou problematikou, takže treba bližšie posúdiť, ako túto ambíciu dosiahnuť čo najlepšie. Treba pritom nájsť správnu rovnováhu, aby sme zabránili vytlačaniu súkromných investícií, neprimerane nenarúšali hospodársku súťaž na trhu s bývaním a zabezpečili primeranú podporu sociálneho bývania pre najzraniteľnejších členov spoločnosti, čo je v zmysle spoločenskej zmluvy kľúčovou zodpovednosťou vlád.

Budem spolupracovať s výkonnou podpredsedníčkou pre čistú, spravodlivú a konkurencieschopnú transformáciu, aby sme nadviazali na doterajšiu prácu a určili, ktoré konkrétne zmeny pravidiel pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu a sprievodných usmernení by sa dali zaviesť na podporu investícií a cenovej dostupnosti bývania pre všetkých. Priebežne o tom budem Európsky parlament podrobne informovať. Revízia týchto pravidiel je súčasťou širšieho súboru iniciatív zahrnutých v nadchádzajúcom európskom pláne pre cenovo dostupné bývanie, ktorý predložím spolu s príslušnými členmi kolégia.

Nedávno prebehla reforma spoločných fiškálnych pravidiel. Nové ustanovenia nadobudli účinnosť 30. apríla 2024, pričom správne vyvažujú potrebu zabezpečiť udržateľnosť dlhovej služby, ako aj potrebu investícií a reforiem v záujme udržateľného a inkluzívneho rastu. Tieto fiškálne pravidlá nezahŕňajú žiadne explicitné výnimky pre akýkoľvek druh výdavkov, ale z vymedzenia ukazovateľa čistých výdavkov sú vyňaté úrokové výdavky, výdavky na programy Únie plne kryté príjmami z fondov EÚ a vnútroštátne spolufinancovanie programov financovaných Úniou. Spoluzákonodarcovia tak rozhodli zámerne. Novinkou týchto ustanovení je, že členské štáty si môžu zvoliť dlhší postup fiškálnych úprav, pokiaľ sa bude opierať o dôveryhodné záväzky investícií a reforiem. Tento prístup vytvára určitý fiškálny priestor, ktorý môžu členské štáty využiť na podporu investícií.

Otázky Výboru pre priemysel, výskum a energetiku

6. Akú máte víziu pre svoje portfólio presahujúcu rámec Vášho poverovacieho listu a aký odkaz by ste chceli zanechať? Aké legislatívne návrhy a iné iniciatívy navrhnete kolégiu komisárov na prijatie v nasledujúcich piatich rokoch, a najmä počas prvých 100 dní? Ako zabezpečíte, aby tieto návrhy, ako aj vykonávanie existujúcich právnych predpisov posilnili európsku konkurencieschopnosť? Plánujete pri týchto legislatívnych návrhoch vychádzať z osobitných posúdení vplyvu? Ako plánujete zabezpečiť účinné vykonávanie Európskej zelenej dohody a všetkých právnych predpisov týkajúcich sa energetiky? Ako zabezpečíte účinné vykonávanie zásady prvoradosti energetickej efektívnosti pri plánovaní, politikách a dôležitých investičných rozhodnutiach? Akú úlohu môže podľa Vás plniť energetická účinnosť pri zvyšovaní konkurencieschopnosti priemyslu EÚ? Aký je Váš názor na riadenie energetickej únie? Ako vnímate úlohu technologickej neutrality v odvetví energetiky? Aký je Váš názor na jadrovú energiu a malé modulárne reaktory? Ako plánujete pokročiť v integrácii energetického systému? Ako plánujete posilniť zapojenie občanov do Vašej práce?

Energetika bude kľúčová pri riešení výziev, ktorým Európa čelí: bezpečnosť (vrátane tej hospodárskej), životné náklady, konkurencieschopnosť a zmena klímy – všetky majú aj tento rok dosah na životy v celej Európe. Mojm hlavným cieľom je zabezpečiť dodávky čistej a cenovo dostupnej energie, ktorá má zásadný význam pre európsku konkurencieschopnosť, bezpečnosť aj naše úsilie o dekarbonizáciu, a to vďaka spoľahlivej energetickej únii. Transformácia musí byť zároveň spravodlivá pre našich občanov, najmä pokiaľ ide o pracovné miesta a náklady vrátane cenovo dostupného a udržateľného bývania.

V prípade môjho potvrdenia navrhnem počas prvých 100 dní v rámci dohody o čistom priemysle akčný plán pre dostupné ceny energie (pozri odpoveď na otázku 8), v ktorom sa stanoví pracovný plán na zabezpečenie prístupu k lacnejšej energii prostredníctvom investícií, infraštruktúry a spolupráce na znižovaní systémových nákladov. Navrhnem aj plán na ukončenie dovozu energie z Ruska. Medzi ďalšie iniciatívy v rámci môjho mandátu, ktoré majú prispieť ku konkurencieschopnosti, bezpečnosti a dekarbonizácii, patrí preskúmanie rámca bezpečnosti dodávok a stratégia investícií do čistej energie na podporu obnoviteľných zdrojov energie, energetickej efektívnosti a energetickej infraštruktúry. K cenovej dostupnosti energie prispeje aj akčný plán elektrifikácie a strategický prístup k vykurovaniu a chladeniu. V spolupráci s komisárom pre klímu, nulovú bilanciu emisií a čistý rast predložím rámec na obmedzenie a postupné ukončenie využívania dotácií na fosilne palivá.

Budem sa zasadzovať o vedúce svetové postavenie Európy v energetickej transformácii, nadväzujúc na európske iniciatívy globálneho zvyšovania podielu energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti, pričom chcem prispieť k vytýčeniu našej globálnej klimatickej a energetickej vízie pre konferenciu COP30 v Brazílii, ale aj na obdobie po nej. Okrem toho naša konkurencieschopnosť úzko súvisí s našou otvorenou strategickou autonómiou. Závislosť od fosílnych palív nesmieme nahrádzať ďalšou závislosťou od dovážaných čistých technológií a kritických surovín.

Počas celého mandátu budem dbať na vplyv legislatívy, ktorú predložím kolégiu, pričom sa budem držať usmernení o lepšej tvorbe práva a zohľadníť výzvy, ciele, kompromisy, možnosti opatrení a ich potenciálny vplyv. Budem sa usilovať o zjednodušovanie a vychádzať z dobre štruktúrovaných verejných konzultácií a mechanizmov spätnej väzby.

Silnejší európsky program priemyslu a konkurencieschopnosti môže uspieť len vtedy, ak pôjde ruka v ruke s vykonávaním už dohodnutej energetickej politiky.

Plné zavedenie novoprijatej energetickej legislatívy je politickou prioritou: musíme splniť ciele Európskej zelenej dohody a zabezpečiť praktický prínos pre občanov i komunity. Budem dohliadať na vykonávanie a presadzovanie rámca do roku 2030 a aktívne ho podporovať, pričom budem s Európskym parlamentom a členskými štátmi, ale aj s mestami a regiónmi úzko spolupracovať na tom, aby sme udržali smerovanie k naplneniu našich spoločných cieľov v oblasti energetiky a klímy do roku 2030 i po ňom. Súčasťou vykonávania budú kroky v nadväznosti na posúdenie finálnych znení energetických a klimatických plánov, pričom so zainteresovanými stranami sa budú organizovať aspoň dva dialógy o vykonávaní ročne.

Vykonávanie predpisov má zásadný význam pre európsku konkurencieschopnosť. Dosiahnutie našich cieľov a zavedenie legislatívy v oblasti energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov môže byť pre Európu nákladovo efektívnou cestou dekarbonizácie, keďže naše ekonomiky znížia závislosť od dovozu, v záujme plného využitia sa integrujú lacnejšie obnoviteľné zdroje energie a bude sa riešiť energetická chudoba. Nedávna reforma koncepcie trhu s elektrinou navyše zahŕňa opatrenia, ktoré posilnia cenovú stabilitu a predvídateľnosť pre investorov a poskytnú nástroje na prilákanie investícií do lepšieho prepojenia i spružnenia energetického systému pre celú Európu.

Spoločná energetická únia si vyžaduje lepší, jednoduchší, účinnejší a nákladovo efektívnejší prístup a riadenie. Je to nevyhnutné, ak máme spoločne naplniť ambície v oblasti klímy a energetiky, zabezpečiť dodávky energie a poskytnúť podnikom i spotrebiteľom cenovo dostupnejšiu energiu. Potrebujeme partnerstvo s členskými štátmi, ktoré zabezpečí lepšie plánovanie a koordinované politické rozhodnutia, zlepši monitorovanie, transparentnosť a politickú zodpovednosť. Národné energetické a klimatické plány musia poskytnúť väčšiu istotu, aby podnietili rozsiahle investície potrebné na energetickú transformáciu. Preto v spolupráci s komisárom pre klímu, nulovú bilanciu emisií a čistý rast aktualizujem a zjednoduším existujúce riadenie energetickej únie. Takisto budem spolupracovať s príslušnými členmi kolégia, najmä s komisárom pre hospodárstvo a produktivitu, vykonávanie a zjednodušenie, na podrobnom vyhodnotení možnosti ďalšieho zjednodušenia a maximálneho využitia synergií s nástrojom na koordináciu konkurencieschopnosti oznámeným v politických usmerneniach.

Technologická neutralita je neoddeliteľnou a ústrednou súčasťou slobody členských štátov zvoliť si svoj energetický mix v súlade s našimi zmluvami. Budú potrebné všetky obnoviteľné zdroje a nízkouhlíkové energetické riešenia. Podľa prognóz bude elektroenergetika do roku 2040 dekarbonizovaná. Predpokladá sa, že prevažná časť bude pochádzať z obnoviteľných zdrojov, no významne prispievať aj jadrová energia. Malé modulárne reaktory majú potenciál poskytovať nízkouhlíkovú elektrinu a teplo a prispievať k dekarbonizácii nielen vo výrobe elektriny, ale aj v ťažko dekarbonizovateľných odvetviach ako doprava, chemický a oceliarsky priemysel. V súlade s mojím poverovacím listom podporím urýchlenie vývoja a zavádzania malých modulárnych reaktorov v Európe v 30. rokoch 21. storočia, pričom nadviažem na činnosť Európskej priemyselnej aliancie pre malé modulárne reaktory. Všetko budúce využívanie jadrovej energie bude aj naďalej podmienené dodržiavaním najprísnejších noriem jadrovej bezpečnosti, ako aj bezpečným konečným ukladaním všetkých druhov jadrového odpadu a vyhoreného paliva.

Zásada prvoradosti energetickej efektívnosti uprednostňuje inteligentnejšiu a efektívnejšiu prevádzku energetického systému pred jeho rozširovaním. Komisia už vypracovala odvetvové usmernenia pre priemysel, energetiku, dopravu a finančný sektor, aby tvorcovia politik mohli popri iných možnostiach lepšie zohľadniť aj energeticky efektívne alternatívy. Priemysel potrebuje znížiť energetické i výrobné náklady, čo možno dosiahnuť práve energeticky účinnejšími a technologicky vyspelejšími priemyselnými procesmi. Znížia sa tak náklady, posilní ďalší rast, prilákajú sa noví zákazníci i investori a zvýši sa priemyselná konkurencieschopnosť. Elektrifikácia bude kľúčovým nástrojom ďalšieho zvyšovania energetickej efektívnosti.

Európa bude v najbližších piatich rokoch musieť integrovať rôzne prvky energetického systému, napr. dodávky elektriny a tepla, vodík, flexibilitu, energetickú efektívnosť a odvetvia koncovej spotreby. Cieľom je urýchliť dekarbonizáciu a zvýšiť efektívnosť aj konkurencieschopnosť systému s využitím všetkých synergií. Celkovým cieľom bude zabezpečiť, aby bol prechod Európy na nulovú bilanciu emisií poháňaný integrovaným energetickým systémom s domácou čistou elektrinou. Kľúčová je tu ďalšia digitalizácia energetického systému a využitie potenciálu digitálnych technológií. Preto predložím strategický plán digitalizácie a umelej inteligencie v energetike.

Energetická transformácia však nemôže uspieť, pokiaľ nezabezpečíme, aby z nej občania skutočne profitovali a aby sa do nej zapájali: na nikoho sa nezabudne. Posilnenie účasti občanov bude kľúčovým aspektom mojej práce. Musíme riešiť obavy občanov, pokiaľ ide o cenovú dostupnosť energie, pracovné miesta, ako aj rastúce náklady na bývanie a vykurovanie. Toto bude prvá línia energetickej transformácie. Komisia predloží balík energetických opatrení pre občanov, ktorý má prispieť k tomu, aby Európania mali z energetickej transformácie osôh – individuálne, aj v rámci komunít.

7. Aké sú Vaše plány na preskúmanie rámca bezpečnosti dodávok? Aké ponaučenia si možno vziať z vojny na Ukrajine? Akú stratégiu navrhnete na ďalšiu diverzifikáciu a odpútanie sa od dominantných alebo nespoľahlivých dodávateľov a dodávateľských trás? Aké iniciatívy plánujete na ochranu dodávok energie pred fyzickými a kybernetickými hrozbami? Aké kroky podniknete s cieľom znížiť závislosť od externých dodávateľov a zároveň rozšíriť infraštruktúru pre čistú energiu a kritickú infraštruktúru v rámci EÚ vrátane rozvoja vodíkoveho hospodárstva a dostatočných dodávok vodíka? Akú úlohu by mohla podľa Vás zohrávať Európska vodíková banka? Ako by ste vypracovali stratégiu Únie v oblasti flexibility vrátane riadenia odberu a uskladňovania? Ako budete riešiť problém nestálosti dodávok energie spojený so zvyšovaním výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov? Ako hodnotíte existujúci právny rámec pre európske siete a aké opatrenia by ste navrhli na jeho zlepšenie? Aké konkrétne opatrenia navrhnete na urýchlenie modernizácie elektrizačných sústav a odstránenie existujúcich prekážok v rámci členských štátov a medzi nimi, a to aj na úrovni distribúcie, prenosu na mori a na veľmi dlhé vzdialenosti, a na dosiahnutie cieľa 15 % kapacity prepojenia? Aký je Váš názor na financovanie projektov energetickej infraštruktúry zo strany EÚ a ich úlohu v Európskom fonde pre

konkurencieschopnosť a v nadchádzajúcom VFR? Aké opatrenia plánujete prijať v súvislosti s akčným plánom v oblasti elektrifikácie?

EÚ má spoľahlivý rámec bezpečnosti dodávok, no treba ho zjednodušiť a viac orientovať na budúcnosť. Zároveň by sa mal rozšíriť, aby pokrýval aj vznikajúce riziká pre kritickú infraštruktúru, zmenu klímy, kybernetickú bezpečnosť a fyzické hrozby. Preskúmanie rámca bude vhodnou príležitosťou na jeho aktualizáciu.

Pri budúcich opatreniach sa treba riadiť ponaučeniami z útočnej vojny Ruska proti Ukrajine. Za obrovskú cenu sme spoznali riziko závislosti od nespoľahlivého dodávateľa energie – Ruska, ktoré v konečnom dôsledku zneužilo energiu ako zbraň. Sme na ceste k dekarbonizovanejšiemu, elektrifikovanejšiemu a integrovanejšiemu energetickému systému a musíme zabezpečiť lepšie riešenie medziodvetvových rizík. Na zmiernenie narušení sa EÚ musí popri cezhraničných prepojeniach prioritne zamerať na pripravenosť a koordináciu, a zároveň podporovať diverzifikáciu dodávok, znižovanie dopytu po plyne a efektívne skladovanie. Preskúmanie existujúceho rámca musí umožniť usporiadaný a cenovo dostupný odklon od fosílnych palív, urýchlené zavádzanie udržateľnejších a domácich alternatív, ako aj využitie potenciálu opatrení na strane spotreby. Pokiaľ ide o ochranu dodávok energie pred fyzickými a kybernetickými hrozbami, budeme úzko spolupracovať s členskými štátmi, pričom nadviážeme na doterajší pokrok v oblastiach záťažových testov infraštruktúry, osobitnej skupiny EÚ – NATO pre odolnosť a povinných pravidiel kybernetickej bezpečnosti pre elektrinu.

Diverzifikácia dodávok a trás, obnoviteľné zdroje a čistá energia, energetická efektívnosť, ako aj prehĺbenie vnútorného trhu s energiou majú zásadný význam pre odolnosť európskej energetiky a hospodárstva. Urýchlenie prechodu na čistú energiu znižuje závislosť od fosílnych palív. Tam, kde je to potrebné, budeme musieť naďalej posilňovať prepojovacie vedenia a zlepšovať uskladňovanie energie. Budeme tiež naďalej podporovať domácu výrobu bioplynu a biometánu.

Komisia predložila vôbec prvý mechanizmus agregácie dopytu po plyne s názvom AggregateEU. Ten zvýšil transparentnosť trhu a poskytol alternatívne možnosti dodávok s cieľom nahradiť ruský plyn. Na základe týchto prvých krokov sa agregácia dopytu rozšíri aj na ďalšie výrobky, ako je vodík, ale aj na iné komodity, napríklad kritické suroviny.

Budeme sa musieť zamerať aj na bezpečnosť dodávok v jadrovom priemysle EÚ, kde je prvoradá diverzifikácia jadrového palivového cyklu vo všetkých fázach. Závislosť od Ruska postihuje dodávky náhradných dielov a údržbu, ako aj služby konverzie a obohacovania. Vyhodnotím, či plán na ukončenie dovozu energie z Ruska môže v záujme otvorenej strategickej autonómie EÚ zahŕňať aj celý jadrový dodávateľský reťazec. Pri tom budú útvary Komisie spolupracovať s podnikmi verejných služieb a členskými štátmi na diverzifikácii dodávok a získavaní zdrojov v európskej civilnej jadrovej energetike.

Pre dekarbonizáciu tých sektorov, kde je elektrifikácia zložitejšia, bude kľúčový čistý a nízkouhlíkový vodík. V tomto smere sa zameriame na zavedenie nedávno dohodnutých opatrení, ako sú cieľové hodnoty využívania čistého vodíka v priemysle a doprave. Právny rámec spolu s finančnou podporou môže stimulovať výrobu aj odber, zatiaľ čo náš proces plánovania infraštruktúry môže uľahčiť rozvoj dobre koordinovanej európskej vodíkovej siete. Na zachovanie konkurencieschopnosti bude priemysel EÚ potrebovať spoľahlivú výrobu vodíka v EÚ, ako aj dovoz od medzinárodných partnerov. Preto v súlade s revidovanou smernicou o obnoviteľných zdrojoch energie prijmemo opatrenia týkajúce sa dovážaného a domáceho vodíka.

Európska vodíková banka naštartuje rozširovanie trhu s čistejšími palivami tým, že preklenie priepasť medzi stále privysokými nákladmi na výrobu čistého vodíka a platobnou schopnosťou priemyslu. S komisárom pre klímu, nulovú bilanciu emisií a čistý rast nadviážeme na doterajšie skúsenosti a budeme spolupracovať na budúcich aukciách na podporu domácej výroby čistého vodíka. Okrem toho v spolupráci s členskými štátmi urýchlíme rozvoj medzinárodného rozmeru vodíkovej banky, aby sa podporil dovoz aj hospodárske príležitosti v partnerských krajinách.

Pri dekarbonizácii odvetví, kde je znižovanie emisií ťažké, hrá nezanedbateľnú rolu aj zachytávanie, využívanie a ukládanie oxidu uhličitého (CCUS). Spolu s komisárom pre klímu, nulovú bilanciu emisií a čistý rast budem pracovať na vhodných rámcových podmienkach pre realizáciu tohto cieľa, pričom sa zameriam aj na infraštruktúru CO₂.

Flexibilné riešenia uskladňovania, ale aj reakcie na strane spotreby sú potrebné na zefektívnenie energetického systému a lepšiu integráciu obnoviteľných zdrojov, čím sa znížia náklady na energiu. Ich širšie zavádzanie bude prínosom pre domácnosti aj priemyselných odberateľov, pretože zmierni cenovú volatilitu aj nákladné krátenie

výroby z obnoviteľných zdrojov, a zároveň optimalizuje investície do sústav. Na urýchlenie investícií do týchto riešení musíme odstrániť prekážky oveľa plošnejšieho zavádzania flexibility a poskytnúť členským štátom usmernenia.

Pokiaľ ide o podporu elektrifikácie, akčný plán elektrifikácie môže nasmerovať prácu na odstraňovaní prekážok a urýchliť sprístupnenie elektriny pre priemysel aj domácnosti, ktoré stále používajú fosílna palivá na vykurovanie, dopravu a iné energetické účely.

Ako komisár pre energetiku a bývanie sa budem dôrazne zameriavať na rozšírenie a modernizáciu našich sústav v záujme efektívneho prechodu od fosílnych palív k čistej energii. V spolupráci s komisárom pre klímu, nulovú bilanciu emisií a čistý rast sa budem usilovať o obmedzenie a postupné ukončenie využívania dotácií na fosílna palivá. Potrebujeme rýchlu a rozsiahlu realizáciu kľúčových projektov cezhraničnej infraštruktúry, ako aj akčného plánu EÚ pre sústavy s konkrétnymi opatreniami na urýchlenie modernizácie a budovania elektrizačných sústav, a to aj na distribučnej úrovni. Je to mimoriadne dôležité aj na dosiahnutie cieľa prepojenia na úrovni 15 %.

Budeme vychádzať z posúdenia existujúceho právneho rámca pre sústavy, pričom určíme opatrenia na optimalizáciu sieťového plánovania vo všetkých členských štátoch, urýchlenie povoľovania, zabezpečenie efektívneho využívania existujúcej infraštruktúry, posilnenie inteligentných sietí, ako aj zefektívnenie a zjednodušenie postupov plánovania. Na efektívne zavádzanie sústav, ktoré si energetická transformácia vyžaduje, potrebujeme rámec spolupráce – na mori aj na pevnine – založený na posilnenej regionálnej spolupráci, vhodnom rozdelení nákladov a prínosov, ako aj inovačných modeloch financovania. S komisárom pre udržateľnú dopravu a cestovný ruch budem spolupracovať na tom, aby sme zosúlادili rozvoj dopravnej a energetickej infraštruktúry potrebnej na uspokojenie budúceho nárastu dopytu po elektrine v doprave.

Ako sa uznáva v správach Maria Draghiho aj Enrica Lettu, investície do čistej energetickej infraštruktúry sú pre nadchádzajúce roky kľúčovou prioritou. Na podporu tejto práce navrhнем osobitnú európsku stratégiu investícií do čistej energie vrátane iniciatívy znižovania rizika s cieľom sprístupniť súkromný kapitál. Bude to rozhodujúce pre uprednostňovanie investícií do čistej energie vrátane infraštruktúry.

Takisto zabezpečím využitie zdrojov dostupných z nástroja NextGenerationEU a súčasného rozpočtu. Zaručíme, že silu nášho rozpočtu využijeme na mobilizáciu súkromných investícií a zmiernenie ich rizika.

8. Aké budú hlavné prvky akčného plánu pre prijateľné ceny energie? Aké konkrétne opatrenia zavediete na zníženie cien energie pre domácnosti, podniky a priemyselné odvetvia, najmä pre energeticky náročné odvetvia? Ako plánujete ďalej riešiť energetickú chudobu? Ako plánujete rozšíriť využívanie zmlúv o nákupe elektriny a rozdielových zmlúv s cieľom zabezpečiť konkurencieschopné ceny? Aké je Vaše stanovisko k súčasným ponukovým oblastiam trhu s energiou? Aké sú Vaše konkrétne plány pre vôbec prvý európsky plán pre cenovo dostupné bývanie a európsku stratégiu pre bytovú výstavbu vzhľadom na právomoci EÚ a členských štátov v tejto oblasti? Čo považujete za hlavné synergie medzi európskym plánom pre cenovo dostupné bývanie, smernicou o energetickej efektívnosti a smernicou o energetickej hospodárnosti budov? Aký priestor vidíte na zvýšenie financovania energetickej efektívnosti a renovácií v rámci budúceho VFR? Ako plánujete dosiahnuť cieľ, ktorým je zabezpečenie dekarbonizovaného a cenovo dostupného vykurovania a chladenia? Aká je podľa Vás úloha solárneho vykurovania, geotermálneho a diaľkového vykurovania? Ako zabezpečíte, aby sa opatreniami EÚ riešila otázka izolácie rozsiahlych bytových domov a vidieckych oblastí? Ako prispejete k ďalšiemu rozvoju Nového európskeho Bauhausu?

Otrasy v dodávkach fosílnych palív a prudké cenové skoky, ktoré spôsobili nedávnu energetickú krízu, nám pripomínajú význam cenovej dostupnosti energie pre podniky aj domácnosti. Energetické náklady brzdia konkurencieschopnosť EÚ a oslabujú podporu energetickej transformácie. Zníženie nákladov na energiu pre domácnosti a podniky bude jednou z hlavných priorit môjho mandátu. Akčný plán pre dostupné ceny energie je ústredným prvkom Dohody o čistom priemysle, ktorá sa má predložiť počas prvých 100 dní nasledujúceho funkčného obdobia Komisie.

Znižovanie energetických nákladov si vyžaduje urýchlené zavedenie konkurencieschopnej čistej elektriny odstránením infraštruktúrnych a regulačných prekážok vrátane povoľovania obnoviteľných zdrojov a sústav, ako aj energetickú efektívnosť v spoľahlivej energetickej únii. Akčný plán posilní energetickú bezpečnosť, zvýši investície a podporí priemysel vrátane energeticky náročných odvetví a domácností, s cieľom zabezpečiť prístup k cenovo dostupnej energii. Takisto sa zameria na zníženie systémových nákladov, posilnenie úlohy európskej diplomacie v oblasti energetiky, podporu účasti občanov a zabezpečenie spravodlivej transformácie pre všetkých.

Zavedenie nedávnej reformy koncepcie európskeho trhu s elektrinou je obzvlášť dôležité na podporu prístupu k cenovo dostupnej a bezpečnej čistej energii a účasti občanov na energetickej transformácii. Na urýchlené oddelenie účtov za elektrinu od nestálych cien fosílnych palív budeme úzko spolupracovať s členskými štátmi, aby sme zabezpečili, že verejná podpora vo forme rozdielových zmlúv bude konkurencieschopná, priaznivá pre trh a zlepši dostupnosť zmlúv o nákupe elektriny (ktoré sú kľúčové najmä v energeticke náročných odvetviach), a to prostredníctvom záruk a štandardizácie.

Sprístupnenie energie z obnoviteľných zdrojov a zvýšenie energetickej hospodárnosti budov budú nevyhnutné aj na riešenie energetickej chudoby, ktorá vyvoláva veľké obavy – aj z hľadiska cenovo dostupného bývania (pozri odpoveď na otázku 4).

Okrem toho musíme riešiť rastúce systémové náklady, ako sú sieťové poplatky, dane a odvody, ktoré dnes pre odberateľa predstavujú až tretinu sumy na účte za elektrinu. Spolu s komisárom pre klímu, nulovú bilanciu emisií a čistý rast budem uvažovať o tom, ako zabezpečiť, aby dane nemali negatívny vplyv na ceny energie a konkurencieschopnosť priemyslu EÚ, a zároveň aby podporovali ciele prechodu na čistú energiu. S cieľom plne využiť prínosy energetickej transformácie a zmierniť tieto náklady sa v akčnom pláne pre dostupné ceny energie načrtnú opatrenia na mobilizáciu súkromných investícií, zlepšenie sieťového plánovania, posilnenie digitalizácie a optimalizáciu využívania existujúcich sústav. Plán bude zároveň stimulovať flexibilitu, poskytovať vhodné lokačné signály investíciám tam, kde sú najpotrebnejšie, a stanoví posilnený rámec riadenia vnútorného trhu s energiou, ktorý je vhodný pre skutočne integrovaný európsky systém v spoľahlivej energetickej únii.

Musíme urýchliť projekty, ktoré spotrebiteľom prinášajú výhody čistej energie. Musíme pracovať na urýchlení povoľovania pre obnoviteľné zdroje, energetickú infraštruktúru a uskladňovanie. I keď sektor elektriny zostáva prioritou, dekarbonizácia vykurovania a chladenia si bude v závislosti od okolností vyžadovať rôzne riešenia, ako sú tepelné čerpadlá, solárna tepelná energia, geotermálna energia a diaľkové vykurovanie. Som plne odhodlaný urýchliť zavádzanie týchto riešení v spolupráci s členskými štátmi, priemyslom a finančnými inštitúciami.

Predsedička ma poverila prípravou prvého európskeho plánu pre cenovo dostupné bývanie. Hoci primárnu zodpovednosť za politiky a investície v oblasti bývania naďalej nesú členské štáty, právne, politické a finančné nástroje EÚ môžu zohrať strategickú úlohu (ďalšie podrobnosti v odpovedi na otázku 3). Začali sa vykonávať revidovaná smernica o energetickej efektívnosti, smernica o energetickej hospodárnosti budov a smernica o obnoviteľných zdrojoch energie. Členské štáty pripravujú pre dotknuté obce plány vykurovania a chladenia, v ktorých identifikujú zraniteľných odberateľov na účely osobitných opatrení, ako aj národné plány obnovy budov s vnútroštátnymi opatreniami, ktoré sa v prvom rade zamerajú na tie najhoršie budovy a zabezpečia dlhodobé plánovanie pre investorov. Toto úsilie bude musieť byť neoddeliteľnou súčasťou európskeho plánu pre cenovo dostupné bývanie. Urýchlené vykonávanie nového nariadenia o stavebných výrobkoch navyše umožní výrobcam dodávať výrobky potrebné na vykonávanie smernice o energetickej hospodárnosti budov.

Treba prilákať viac súkromného financovania a zefektívniť ho, aby energeticky chudobné domácnosti a mikropodniky mohli energeticky efektívne domácnosti, podniky a technológie využiť na zníženie svojich účtov. Financovanie energetickej efektívnosti vyhodnotíme v spolupráci s Európskou koalíciou na financovanie energetickej efektívnosti, pričom investície do energetickej efektívnosti začleníme do stratégie investícií do čistej energie v EÚ.

Okrem toho, že budovy sú kľúčové pre sociálne spravodlivú a udržateľnú transformáciu, zároveň ponúkajú príležitosť na posilnenie konkurencieschopnosti stavebníctva. Iba s dynamickým a silným stavebníctvom budeme mať dostatok cenovo dostupných a bezpečných budov a udržateľné zastavané prostredie. V rámci európskeho plánu pre cenovo dostupné bývanie vypracujeme stratégiu bytovej výstavby na podporu ponuky bývania. Spadajú sem opatrenia na zníženie stavebných nákladov, zvýšenie produktivity stavebného sektora, intenzívnejšie zavádzanie inovácií ako sériové renovácie na podporu startupov a sociálne inovácie, ako aj opatrenia na zlepšenie environmentálnych výsledkov odvetvia. V rámci podpory komisárky pre životné prostredie, odolnosť v oblasti vody a konkurencieschopné obehové hospodárstvo mám v úmysle budovať synergie medzi Novým európskym Bauhausom (NEB) a potrebami EÚ v oblasti cenovo dostupného a udržateľného bývania, pričom budem presadzovať jeho tri základné hodnoty – udržateľnosť, inklúziu a estetiku.

Otázka Výboru pre hospodárske a menové veci

9. Ako si predstavujete revíziu pravidiel štátnej pomoci spolu s výkonnou podpredsedníčkou pre čistú, spravodlivú a konkurencieschopnú transformáciu, ktorá by umožnila prijať opatrenia na podporu sociálneho bývania? Zvážili

by ste vytvorenie kategórie výnimiek, ktorá by zahŕňala cenovo dostupné bývanie pre domácnosti so stredne vysokým nájomným ako službu všeobecného hospodárskeho záujmu a za akých podmienok?

Ak budem vo funkcii komisára potvrdený, v súlade so svojím poverovacím listom podporím výkonnú podpredsedníčku pre čistú, spravodlivú a konkurencieschopnú transformáciu v jej úlohe predložiť revidované pravidlá štátnej pomoci s cieľom umožniť opatrenia na podporu bývania – najmä dostupného energeticky hospodárneho a sociálneho bývania. Preskúmanie týchto pravidiel je súčasťou širšieho súboru iniciatív, ktoré budú začlenené do nadchádzajúceho európskeho plánu pre cenovo dostupné bývanie. Budeme pri tom osobitne dbať na vyvážený prístup a zaistenie toho, aby žiadna výnimka z pravidiel štátnej pomoci pre cenovo dostupné bývanie nevytláčala súkromné investície ani neprimerane nenarúšala hospodársku súťaž na trhu s bývaním. Podrobnejšie informácie sú uvedené v odpovedi na otázku 5.

Otázka Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

10. Aká je Vaša vízia dekarbonizovanej energetickej únie? Ako plánujete posilniť synergie medzi energetickou bezpečnosťou a cieľmi v oblasti znižovania emisií a ako ich chcete zladit'? Ako urýchlite tempo využívania energie z obnoviteľných zdrojov tak, aby sa dosiahli ciele EÚ v oblasti obnoviteľných zdrojov energie do roku 2030, a to aj úplným vykonávaním plánu REPowerEU a riešenia oneskorení pri vydávaní súvisiacich povolení? Akú úlohu by mohli podľa Vás plniť obnoviteľné zdroje energie v akčnom pláne pre prijateľné ceny energie? Ako v kontexte spravodlivej transformácie zjednodušíte vykonávanie súčasných právnych predpisov EÚ v oblasti budov a stavebníctva, aby sa znížilo administratívne zaťaženie podnikov aj spotrebiteľov, a ako možno podporiť najmä domácnosti s nízkymi príjmami pri renovácii a dekarbonizácii ich domov, okrem iného prostredníctvom Sociálno-klimatického fondu?

Spoľahlivá energetická únia by mala umožňovať dodávky čistej a cenovo dostupnej energie pre európske domácnosti a podniky, posilniť energetickú bezpečnosť a zabezpečiť spravodlivý prechod ku klimatickej neutralite do roku 2050 so zapojením všetkých aktérov. Zrýchlené zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie a ich integrácia do energetického systému prispievajú k energetickej bezpečnosti a sú kľúčom k dosiahnutiu našich klimatických cieľov za prijateľnú cenu, keďže znižujú závislosť našich hospodárstiev od dovozu a umožňujú plné využitie lacnejších obnoviteľných zdrojov.

Hlavnou hnacou silou energetickej transformácie bude elektrifikácia s plne dekarbonizovaným elektroenergetickým systémom do roku 2040, ktorý bude založený na obnoviteľných zdrojoch energie a nízkouhlíkových riešeniach. Zameriame sa na zavedenie a presadzovanie legislatívneho rámca do roku 2030, ktorý bude dobrým základom pre rámec do roku 2040, pričom skúsenosti sa využijú v budúcich rozhodnutiach. V tomto procese budem úzko spolupracovať s výkonnou podpredsedníčkou pre čistú, spravodlivú a konkurencieschopnú transformáciu.

Musíme lepšie využiť všetku lacnú čistú energiu v systéme, najmä energiu z obnoviteľných zdrojov, a zlepšiť efektívnosť energetického systému ako celku. Naším zámerom bude premietnuť ambície do praxe a dosiahnuť aspoň 42,5 % podiel energie z obnoviteľných zdrojov, s ambíciou dosiahnuť 45 %. Ak chceme, aby prínosy tejto dodatočnej kapacity energie z obnoviteľných zdrojov plynuli aj odberateľom (priemysel aj domácnosti), budeme musieť stimulovať viac zmlúv o nákupe elektriny, efektívnejšie využívať a rýchlejšie budovať modernú sieťovú infraštruktúru, zabezpečiť rýchlejšie udeľovanie povolení a lepšiu dostupnosť flexibilných riešení, ako sú batérie a reakcia na strane spotreby v záujme zníženia celkových systémových nákladov.

Zrýchlenie povoľovacích konaní umožní včasné dokončenie projektov obnoviteľných zdrojov a je podmienkou pre dosiahnutie našich cieľov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a dekarbonizácie. Strategické plánovanie zavádzania OZE – aj v oblastiach zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov stanovených v revidovanej smernici o obnoviteľných zdrojoch energie – zabezpečí, aby samotné zavádzanie išlo ruka v ruku s ochranou životného prostredia. Kombinované využívanie priestorov, v ktorých sa spája ochrana životného prostredia so zavádzaním obnoviteľných zdrojov energie, bude prospešné pre všetkých. Budem úzko spolupracovať s členskými štátmi na rýchlym zavedení nových pravidiel na zlepšenie plánovania a urýchlenie povoľovania obnoviteľných zdrojov energie. V praxi už badať pozitívny posun, najmä v tých členských štátoch, ktoré využívajú nové povoľovacie pravidlá, ale pozriem sa aj na ďalšie možnosti, ako povoľovanie zrýchliť, najmä pokiaľ ide o infraštruktúru potrebnú na nákladovo efektívnu integráciu obnoviteľných zdrojov do energetického systému.

V kontexte spravodlivej transformácie je obnova budov výbornou príležitosťou na zníženie účtov za energiu. Členské štáty budú napríklad musieť zabezpečiť, aby sa zjednodušili žiadosti a postupy verejného financovania.

V budúcnosti môžu usmernenia k vykonávaniu prepracovanej smernice o energetickej hospodárnosti budov podporiť dialóg s vnútroštátnymi orgánmi.

Od roku 2026 budú zo Sociálno-klimatického fondu k dispozícii investície do energetickejšieho bývania, a to aj formou renovácií a zmeny účelu nebytových stavieb alebo cenovo dostupného sociálneho bývania. Tento fond bude zvlášť relevantný pre zraniteľné domácnosti, zraniteľných používateľov dopravy a zraniteľné mikropodniky. Členské štáty preto vo svojich sociálno-klimatických plánoch zavedú štrukturálne opatrenia a investície, ako aj prípadnú dočasnú priamu podporu príjmu pre zraniteľné domácnosti a pomôžu zlepšiť energetickú hospodárnosť ich obydlií alebo ich dekarbonizovať. Poznatky a opatrenia podporí aj lepšie mapovanie výziev, ďalšie riešenie prekážok renovácie a výstavby, ako aj identifikácia zjednodušujúcich opatrení v rámci európskeho plánu pre cenovo dostupné bývanie.

Otázka Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa

11. Ako sa zdôrazňuje vo Vašom poverovacom liste, kvalita a cenová dostupnosť bývania je kľúčovou otázkou pre milióny ľudí v Európe. Ako plánujete vypracovať stratégiu pre výstavbu bývania, najmä pokiaľ ide o realizáciu vnútorného trhu so stavebnými výrobkami a lepšiu digitalizáciu v sektore stavebníctva s cieľom podporiť bývanie a zlepšiť kvalitu a udržateľnosť ponuky bývania? Ako by ste okrem zlepšenia ponuky bývania riešili systémové otázky krátkodobého prenájmu a zároveň zohľadnili nedávno dohodnuté nariadenie o krátkodobých prenájmoch, smernicu o službách a subsidiaritu členských štátov a zabezpečili efektívne a dostupné využívanie súčasného bytového fondu?

Stratégia bytovej výstavby bude kľúčovým pilierom európskeho plánu pre cenovo dostupné bývanie. Akékoľvek opatrenia na zlepšenie prístupu k cenovo dostupnému a udržateľnému bývaniu si budú vyžadovať zvýšenie ponuky bývania. Bez komplexného prístupu by sme riskovali ďalší nárast cien bývania a zanedbanie akútneho nedostatku produktivity a konkurencieschopnosti v stavebníctve.

Ponuka bývania nepostačuje na uspokojenie dopytu, takže ceny sú vysoké a stále rastú, pričom občania si ich už nemôžu dovoliť. Nová výstavba a obnova bývania klesli v roku 2023 o 3 % a očakáva sa, že v roku 2024 klesnú o ďalších 6 %. Stavebné náklady na nové obytné budovy sa v rokoch 2018 až 2023 zvýšili o 34 %, keďže vyššie náklady na materiál a prácu nie sú kompenzované zvýšením hospodárnosti a stavebníctvo všeobecne používa pracovne náročné postupy. V dôsledku toho má nízku a dokonca klesajúcu produktivitu (o 30 % nižšiu než výrobný sektor), ťažko zavádza inovácie a má značný vplyv na životné prostredie. Inovácie, digitalizácia a automatizácia by mohli výrazne zvýšiť efektívnosť a produktivitu, pomôcť znížiť stavebné náklady a pomôcť aj environmentálnej stránke výstavby.

V tejto súvislosti by sa v novej stratégii bytovej výstavby dalo preskúmať viacero prvkov, ako napríklad: 1) vypracovanie nových noriem pre stavebné výrobky na podporu inovácií a priemyselných technológií a techník s cieľom umožniť výrobcovi plne využiť jednotný trh, 2) digitalizácia všetkých fáz plánovania, projektovania, povoľovania a výstavby s cieľom zlepšiť a urýchliť výstavbu a obnovu bývania, 3) šírenie osvedčených regulačných a odvetvových postupov na podporu členských štátov, vnútroštátnych orgánov a ďalších aktérov v stavebnom ekosystéme, 4) zlepšenie prístupu k stavebným službám v celej EÚ, aby stavebný ekosystém mohol využiť svoj značný potenciál hospodárskej integrácie na jednotnom trhu, 5) zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikácia našej pracovnej sily, vrátane výučby digitálnych a zelených zručností, s cieľom zvýšiť produktivitu a uspokojiť vysoký dopyt po nových domovoch a renováciách.

Pokiaľ ide o krátkodobý prenájom ubytovania, uvedomujem si, ako môžu najnovšie trhové trendy ovplyvňovať cenovo dostupné bývanie a miestne obyvateľstvo – tak z hľadiska nerovnováhy, ako aj príležitostí. Je zrejmé, že rôzne regióny alebo štvrte môžu čeliť rôznym tlakom z hľadiska miestneho a turistického dopytu, a že majú odlišné potreby. Budeme spolupracovať s členskými štátmi a príslušnými platformami na rýchly a účinný výkon nariadenia, aby orgány v EÚ mali prístup k presným a aktuálnym údajom o krátkodobých prenájmoch. To by malo verejným orgánom umožniť ciele a primerané spravovanie trhov krátkodobého prenájmu na základe faktov a zohľadňujúc miestne podmienky. Okrem toho budem v súlade so svojím poverovacím listom a spolu s ďalšími príslušnými členmi kolégia naďalej skúmať, čo by sa dalo urobiť na riešenie systémových problémov s krátkodobým prenájomom ubytovania. Budem ďalej spolupracovať s príslušnými orgánmi a zainteresovanými stranami na skúmaní optimálneho prístupu k tejto dôležitej otázke.

Otázka Výboru pre regionálny rozvoj

12. Jednou z Vašich povinností bude vypracovanie Európskej stratégie pre bytovú výstavbu. Ako plánujete vyvážiť zníženie nákladov na výstavbu a zlepšenie environmentálnych vlastností budov? Aké iniciatívy by ste navrhli na zvýšenie produktivity v stavebníctve? Rozsah financovania v rámci politiky súdržnosti je výrazne obmedzený na zlepšenie energetickej efektívnosti v oblasti bývania, podporu začlenenia marginalizovaných komunit, infraštruktúru bývania pre osoby, na ktoré sa vzťahuje alebo ktoré žiadajú o medzinárodnú ochranu. Aké dodatočné opatrenia okrem zdvojnásobenia financovania politiky súdržnosti by ste navrhli na podporu výstavby cenovo dostupného bývania pre všetkých v rámci nového európskeho plánu pre cenovo dostupné bývanie? Aký je Váš názor na revíziu pravidiel EÚ o štátnej pomoci v oblasti služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, ktoré sa vzťahujú na sociálne bývanie? Aké synergie plánujete vytvoriť medzi fondmi politiky súdržnosti, podporou EIB a inými programami EÚ, ako je InvestEU alebo Sociálno-klimatický fond, s cieľom zabezpečiť dlhodobé riešenia v oblasti bývania, ktoré by bolo nielen cenovo dostupné, ale aj environmentálne a energeticky udržateľné?

Na budovy pripadá 40 % energetickej spotreby Európy a produkujú skleníkové plyny nielen počas svojej životnosti, ale aj počas výstavby a búrania. Zavedenie energetických noriem pre nové stavby v 80. rokoch malo pôsobivý účinok. Vďaka týmto požiadavkám na energetickú hospodárnosť spotreba energie v dnešných moderných budovách klesla o polovicu. Musia sa však ďalej zlepšovať, ak chceme ako Únia dosiahnuť nulovú bilanciu emisií do roku 2050, na čom sa zaväzujem pracovať. Popri nových budovách s vynikajúcimi parametrami by zvýšená miera obnovy budov – ktorá je v súčasnosti stále ďaleko od cieľa 3 % ročne potrebného na splnenie klimatických a energetických cieľov Európy – nielen znížila spotrebu energie, ale aj zlepšila životné podmienky mnohých Európanov, znížila energetickú závislosť EÚ a zlacnila účty za energiu. Okrem toho výstavba a demolácia predstavujú najväčší zdroj odpadu v Európe – tvoria až 37 % celkového odpadu.

Preto musíme urýchliť obnovu, avšak nákladovo efektívne a s nízkym vplyvom na životné prostredie. Budem členské štáty podporovať v investíciách do energetickej obnovy budov, pričom prednosť dostanú tie s najhoršími výsledkami. Zásada prvoradosti najhorších budov je kľúčovým princípom smernice o energetickej hospodárnosti budov. Vďaka nej možno maximalizovať prínosy a vplyvy obnovy a ide o najefektívnejšie vynakladanie verejných prostriedkov. V novej stratégii bytovej výstavby by sme sa mohli napríklad zamerať na podporu inovácií a digitalizácie v stavebníctve vrátane inovačných odvetvových prístupov, ako je výstavba mimo miesta určenia, ktoré zvýšia produktivitu odvetvia a pomôžu znížiť stavebné náklady (pozri aj odpoveď na otázku 11). Spolu s príslušnými členmi kolégia a členskými štátmi preskúmam aj to, ako zlepšiť prípravu a digitalizovať využívanie auditov pred demoláciou (označovaných aj ako „audity odpadu“), ktoré sa majú vykonať pred renovačnými alebo demolačnými prácami. Cieľom je identifikovať materiály, ktoré možno opakovane použiť a recyklovať, ako aj nebezpečné látky.

Nedostatok materiálov možno okrem toho zmierniť zlepšením opakovaného obehového použitia a recyklácie, diverzifikáciou dodávok a používaním najpokročilejších materiálov, čo zníži našu závislosť od surovín a podporí inovácie. Nové nariadenie o stavebných výrobkoch to uľahčí aktualizáciou vyše 400 európskych noriem pre stavebné výrobky. K výrobkom, ktoré sa uvedú na trh v rámci aktualizovaných harmonizovaných európskych noriem, budú k dispozícii spoľahlivé digitálne informácie. Patria sem environmentálne údaje ako uhlíková stopa, ale aj informácie o recyklovanom obsahu, repasácii a oprave. Na použité výrobky sa budú vzťahovať osobitné normy, s cieľom vytvoriť jednotný trh opakovaného používania stavebných výrobkov.

Politika súdržnosti už teraz významne prispieva k zlepšeniu sektora bývania v EÚ, a to aj tým, že ho robí cenovo dostupnejším a energeticky hospodárnejším. Z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu sa už financuje výstavba a obnova cenovo dostupných domovov, zvyšovanie energetickej hospodárnosti a podpora rozvoja miest. Fond na spravodlivú transformáciu navyše okrem iného pomáha regiónom pri prechode na zelené hospodárstvo tým, že zabezpečuje bývanie pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie. Tieto investície urýchľujeme inovačnými finančnými nástrojmi vrátane úverov a grantov z Európskej investičnej banky. Tie sú doplnené iniciatívami ako Nový európsky Bauhaus. Podporím výkonnú podpredsedníčku pre čistú, spravodlivú a konkurencieschopnú transformáciu v jej úlohe predložiť revidované pravidlá štátnej pomoci s cieľom umožniť opatrenia na podporu bývania – najmä dostupného energeticky hospodárneho a sociálneho bývania (pozri aj odpoveď na otázku 9). V zmysle poverovacieho listu podporím výkonného podpredsedu pre súdržnosť a reformy pri príprave návrhu, ktorý členskými štátmi umožní zdvojnásobiť investície do cenovo dostupného bývania v rámci politiky súdržnosti.

Okrem toho budem v záujme podpory cenovo dostupného bývania pre všetkých úzko spolupracovať s výkonným podpredsedom pre súdržnosť a reformy, výkonnou podpredsedníčkou pre čistú, spravodlivú a konkurencieschopnú transformáciu a komisárom pre hospodárstvo a produktivitu na poskytnutí dlhodobých riešení pre bývanie, ktoré bude cenovo dostupné i udržateľné. Naše spoločné úsilie bude zahŕňať spoluprácu

s Európskou investičnou bankou na vytvorení celoeurópskej investičnej platformy, ktorá mobilizuje súkromné i verejné investície do cenovo dostupného a udržateľného bývania (pozri aj odpoveď na otázku 3).

Zároveň budeme spolupracovať s bankami a finančnými investormi v rámci Európskej koalície na financovanie energetickej efektívnosti, aby sme identifikovali opatrenia na zlepšenie účinnosti našich investícií a posilnenie súkromných investícií. Moje stanovisko k zmenám pravidiel týkajúcich sa služieb všeobecného hospodárskeho záujmu je uvedené v odpovedi na otázku 5.

A napokon, moji kolegovia v kolégiu – najmä výkonná podpredsedníčka pre ľudí, zručnosti a pripravenosť spolu s komisárom pre klímu, nulovú bilanciu emisií a čistý rast – pod vedením výkonnej podpredsedníčky pre čistú, spravodlivú a konkurencieschopnú transformáciu zabezpečia investície a financovanie prostredníctvom Sociálno-klimatického fondu. V centre pozornosti budú problémy, ktorým čelia zraniteľné domácnosti postihnuté energetickou a dopravnou chudobou.

Tento prístup zabezpečí, aby naše politiky v oblasti bývania splňali ciele celej EÚ a mali konkrétny pozitívny dosah v praxi.